Na pokraji sociální revoluce.

"Crispi bude posledním ministrem monarchie v Italii", tak zní proroctví slavného Mazziniho a lid italský opakuje si ho dnes od nejcevnějších a po nejjižnější končiny spojené Italie, lid ten mu počíná věřiti, ano věštba ta opanovala v posledních dnech i dvůr krále Humberta, jemuž samotnému zdá se trůn královský nejistým a kolísavým. Italie jest sociální sopkou, v níž to vře a brzy zkázonosným výbuchem, Sicilie pak jest kraterem, z něhož první proudy revoluční lávy valiti se počínají. Chtějte ucpati krater bouřící sopky — chtějte zastaviti revoluční bouři vyvolanou bídou a zoufalstvím, jež dohánějí zbídněný, zotročený lid k boji za lepší život nebo smrť. "Raději smrť než pouta otrocká", volá lid sicilský a tisícové rozvášněných mužů a žen vrhají se odhodlaně před smrtící zbraně vojska. V Terasi zástupy vzbouřenců poklekly před mířící na ně vojáky a rozhalujíce prsa volaly: 'Zabte nás, vždyť beztoho hladem umíráme.' To vše děje se na Sicilii, v tom velikém, bohatém ostrově, jenž po tisíciletí byl sídlem blahobytu a bohatství — dnes však jest obrazem bídy a zoufalství. Zanedbaná, vysasená země jest jevištěm vzpoury sdružených pracovních tříd selských, průmyslových a hornických, bojujících o své bytí.

Revoluce sicilská nalezla ohlasu pro celé Italii a vláda jest pevně přesvědčena, že chystá se veliký revoluční převrat. Tak jako roku 1860, když národní hrdina novodobé Italie, Josef Garibaldi s 1000 dobrovolníky lid sicilský vznítil ku velikému, neodolatelnému pozdvižení, dán byl tímto podnět k spojení veliké Italie, tak hrozí dnes tentýž lid sicilský rozbořiti státní budovu italskou.

Sicilie podobá se co do poměrů hospodářských Irsku.

Mezi 3,061,000 obyvateli nalézáme 122 knížata, 78 vévod, 130 hrabat a přes 2000 baronů, kteří pospolu s nesmírným množstvím kněží byli a jsou pány skoro veškeré plodné půdy sicilské a kteří jako landlordi irští nespravují a nevzdělávají své ohromné statky sami, nýbrž rozdrobivše je na množství malých dvorců, pronajímají je pomocí agentů pachtýřům, nechávajíce jim na vůli, aby je pronajímali dále podnájemcům.

Tak postrádá Sicilie usedlého selského stavu, postrádá osad a vesnic selských, má toliko podnikatele, spekulanty, pachtýře, kteří sídlí v městysech a hledí z půdy vymrskat co možná nejrychleji a nejvíce zisku, vzdělávajíce ji najatým dělnictvem, které putuje zemí, často z veliké dálky, najímá se na čas setby a na čas žní a spokojí se mzdou nejbídnější. Jest k neuvěření, jak bídně žijí tyto massy hospodářského dělnictva na Sicilii. Bydlí v chatách plných nečistoty a živí se vařenou slanou vodou, do níž drobí si černého chleba nebo krmými z kukuřice. V bídě rovnají se jim toliko dělníci v dolech sirných. Jsou to otroci největšího politování hodni.

Poměry majetkové i výdělkové jsou na Sicilii tak strašny, jako v nejhorším státu otrokářském. Na zlepšení těchto poměrů, kde vedle zámožných velkostatkářů, utrácejících své důchody v lenosti a rozmařilosti za hranicemi své vlasti a vedle nesvědomitých vyděračů, kteří sprostředkují pronájem jejich rozsáhlých statků, jest toliko do úmoru pracující a stále jen hladový lid, vyděděný ze všech práv vlastnictví na rodné půdě své, od třicíti let žádná vláda italská neměla času pomysliti. Zrušiti tyto ohyzdné řady otrokářské, postarati se o vznik a rozkvět majetné třídy rolnické, toho nejmocnějšího, nejspolehlivějšího základu každého státu, výkupem a rozdělením sicilských pozemků mezi skutečné vzdělávatele orné půdy, na to státníci italští po třicet let neměli kdy. Oni nedovedli nic jiného, než stále rozepisovat nové a nové daně, jež z největší části musil a posud musí platiti právě ten nemajetný dělný lid, aby je utráceli na stálé rozmnožování vojska, jímž Italie měla v Evropě si dobýti důstojnosti velmocenské. Doma v celých velikých krajinách na cizím majetku do únavy se lopotící a při tom stále hladový lid, na venek tolik a tak vystrojeného vojska, jak Prusko porouč. Toť pravý obraz sjednoceného království italského.

Nicméně trpělivý, pracovitý lid snášel těžký ten život přes rostoucí břímě daní a přirážek obecních napořád, až přikvačily naň ještě bídy horší. Rozsáhlé vinice sicilské jsou krutě stenčeny revokazem, celní válka francouzsko-italská zasadila pak vývozu sicilskému smrtelnou ránu. Továrníci a majitelé bání počali proponštěti dělnictvo, bez toho před tím již bídně placené, a tak připravována a připravena na Sicilii půda pro revoluci — která však není více politickou ani národní jako ona r. 1860, alébrž socialistickou. A k potlačení té Crispi posýlá na Sicilii 40.000 vojáků s diktátorem, aby zjednal pokoj. Zapomněl, že jako spoluspikienec s Garibaldim na historickém pochodu z Marsaly do Reggia napříč své rodné země, Sicilie, podepsal onen manifest, jímž pozemky sicilské měly býti vykoupeny z rukou zahálčivých a rozmařilých vlastníků jejich a rozděleny mezi pracovný lid rolnický; zapomněl jako rodák sicilský, čeho v této krásné části Italie k uspokojení lidu hlavně potřebí jest: rozpisuje nové daně na další odírání obyvatelstva, kterému zdražuje každé sousto suchého chleba, a když toto obyvatelstvo sahá k nejkrásnějšímu prostředku, k vlastní obraně proti nesnesitelným nátiskům, posýlá na ně — regimenty! V bodácích a kulích záleží všechna jeho státnická moudrost! A tak nelze se diviti, že stále více a více půdy nabývá proroctví Mazziniho: "Crispi bude posledním ministrem monarchie italské". Král Humbert činí již přípravy k svému "stěhování" z Italie a vybírá své soukromé jmění z ústavů italských a ukládá je v bankovním závodu londýnských Rothšildů, aby byl pojištěn až nebude moci více bodáky zadržeti lavinu veliké revoluce, která skácí spukřelý jeho trůn.

V Australii skoro dopracovali.

V článku zaslaném Bradstreetovi z Melbourne nachází se několik zvláště zajímavých bodů. Tak praví se, že Australie vypůjčila si tolik peněz, že kdyby se to porovnalo v poměru se Spojenými Státy, byly by tyto dle počtu obyvatelstva dlužny 26 bilionů dolarů a to cizině i musely by posýlati 1,100 milionů každého roku úroků z dluhu svého. Z toho vysvítá, že vzrůst obyvatelstva a vývozu, jakož i pokrok hospodářský zůstal v Australii daleko za veřejným dluhem. Následující tabulka ukazuje, že průběhem jedenácti let koncem r. 1892 plocha vzdělané půdy zvýšila se pouze o patnácte procent, vývoz zboží domácího zmenšil se o devět procent, kdežto veřejný dluh byl více, nežli zdojnásoben:

	1881	1892	Procent přibylo v - neb ubylo
Veřejný dluh	$469 000,000	$1,007,000,000	114
Obyvatelstvo	2,324,294	3,984,674	.....
Vývoz	290,000,000	265,000,000	* 09
Půda vzdělaná	3,895,000	4,477,344	15

* Ubylo.

Úkaz to pro lid australský ovšem zcela nepříznivý. Ačkoliv obyvatelstvo tvoří tam sotva asi šestnáctinu obyvatelstva Spoj. Států, toť mají přece skoro jednou tolik veřejného dluhu na bedrách svých, z něhož platiti musí úroky, nežli Spojené Státy, počítaje v to veliké dluhy jednotlivých korporací a jednotlivců. Tyto však snadno se dají vysvětliti tím, že ve Velké Britanii bylo vždy peněz dosti k dostání k podpoře soukromých podniků. Dluh v tabulce udaný hlavně jest následkem snah, aby uvedeny byly v život nepravé theorie, pokud se týče vztahu vlády a lidu navzájem.

Záležitosti veřejné v Australii vedly se od 20 let poněkud na základech socialistických zásad a se stále zvětšující povolností učením socialismu. Od drahné doby bylo povinností státu, — provincie — poskytnouti každému dělníku vysokou mzdu za práci jeho a dobu pracovní co nejkratší. Pakli někdo odvolával se na vůli svou pracovati, aneb nemohl jinde zrovna dosti práce dostati, obrátil se na administraci i nalezl práci v té aneb oné z nesčetných státních dílen. Práce na ulicích, dlažba, stavby mostů, zřizování parků, stavby veřejných budov a stavby drah děly se konečně více méně z ohledu toho, aby lid dosti měl práce, nežli k vůli nějakému prospěchu z této práce a oprav. Rozumělo se takřka samo sebou, že sněmy povolily více a více vydání dlužních úpisů na vypůjčené peníze z Anglie, kdežto různé společnosti a korporace vypůjčovaly si z téhož pramene co nejvíce, tak jako jednotliví podnikatelové, kteří z téhož ochotného pramene sáli až do posledního šilinku, jenž dal se vylouditi na dělnicích a ženách tam ve staré vlasti, s tím předstíráním, že půjčka bude splacena s dobrým úrokem. Za takých poměrů všemu převládal živel pracovní. "Agitátoři" tak zvaní "walking delegáti" žili v přebytku a unionismus vládl městečkám i městům železnou rukou, kdežto dobytkáři a ovčáři dále v nitru země požadavky na ně kladenými přišli v nivec.

Nyní však Australci dostali se již na konec provazu. Provincie jsou vesměs v beznadějném úpadku následkem toho, že platily za práci více, nežli ve skutečnosti stála, jakož i za práci zcela zbytečnou a marnou, leda pro ty, již byli za ni dobře zaplaceni, aneb dělníkům poroučeli. Věřitelové mají náramně skrovňoučké naděje, dostaneli se jim poloviny aneb jedné třetiny úroků, jež mají k dobrému na dlužní úpisy v rukou jejich se nalézající, aneb musí se připraviti na úplnou ztrátu kapitálu. Zmíněného obnosu toho ostatně nedostali by tak jako tak, až za celou řadu let a kdo ví jestli. Peníze byly přímo vyhazovány. Političtí demagogové měli znamenité časy co za tím dluh na bilion dolarů zrostl. Socialističtí dělníci žili si jak v ráji, kterýž uváděn byl každému za příklad co vše i v jiných zemích docíliti by se dalo "inteligentním a úplným sdružením" dělnictva. Dostávali veliké mzdy z peněz z Anglie vypůjčených a každého půl dne měli prázdno, aby se "mohli oddati občerstvení a zušlechtění mysle." Však zlaté ty socialistické časy jsou fuč. Hody skončily. Láhev s lihovinou vyprázdněna jest na dno a znamenitý socialistický nápoj, jehož bylo do sytosti následovalo jakés vystřízlivění, se všemi jeho příznaky a nepříjemnostmi. Britičtí kapitalisté, nejen že nechtějí půjčiti ani jediného penny Australcům na další vyhazování, alébrž učinili kroky, aby zajistili si co možná nejvíce splátek dluhů, jak jen se to dělat dá. Lidu daří se při tom ovšem daleko hůře, kdyby se byli nenaučili tomu, že stát povinnen jest postarati se o práci a dělník, že sám určuje si mzdu.

Feuilleton.

26. ledna.

První měsíc nového roku chýlí se ku konci, však odnikud nekyne nám naděje, že by se vrátily nějaké lepší doby. Špatně končil starý a nový rok prabídně začal, jak bude dále, vědíť jen páni demokraté v kongresu. Tato beznadějnost jeví se též v naší společnosti v nejširším slova smyslu, v té společnosti v níž žijeme za účelem dosažení cílů společných, v níž hledáme prý poučení i zábavu a povzbuzení při svém díle. Zajímavé jest však při tom, že při té tak zvané "nejlepší" práci klameme sami sebe a v takých klamech se konejíce poznenáhlu stáváme se titěrnými a pámbu chraň, aby v této naší nedůtklivosti, kterouž vedeme až do extrému, byli jsme někým dotknuti.

V té společnosti naší hledáme poučení! Kde — ale kde, pro bůh povězte mně jen jediné české školy, jediného vyššího českého učiliště, o němž mohli bychom vším právem říci, že škola ta neživoří, že tam poskytujeme vskutku nějakého poučení, o jiném poučení prozatím nevím; či jsou ty tuctové zábavy naše nějakým poučením? Pochybuji velice a můžeme říci o nich — aspoň o převážné většině jejich, — že jsou opravdu zábavami, jak by býti měly? A nyní podívejme se ještě k tomu tak zvanému povzbuzení. Kde ho najdete v této prázdné pustině žití našeho společenského. Čí jsou ty klacky, kteréž při každé příležitosti nahazíme si pod nohy tím povzbuzením? Čí jest povzbuzením ten všeliký humbuk, kterýž provádíme, bojíce se a strachujíce se pronésti zřejmě a bez obalu, kde ta a ta bota tlačí? A právě v této naší chybě záleží všechny chyby druhé. Kdyby se nemilosrdně mrskalo vše co pokárání zasluhuje, kdybychom my novináři konečně přišli k tomu náhledu, že takto dále býti nemůže, že lichocení a frázovitost musí ustoupiti činnosti pravé, pak bylo by lépe, pak dalo by se od lidu našeho, jenž sám v jádru jsa upřímným, upřímnost miluje, více očekávati. Vidíme to na dětech, co jest do nich jsou-li vyhýčkané, nedotklivé a vzdorovité? Nedáte-li mu hračku, třeba sebenebezpečnější, když ji chce, je zle, dělá rámus, mlátí a kope nožičkama zrovna tak jako my — když nám někdo ten kousek pravdy poví.....

My víme, že nastoupený námi směr jest chybný, my víme, že by to a to v té tak zvané práci "národní" potřebovalo náležité opravy, že ti a ti, již v popředí stojí jinými již nahraženi by býti měli, aby cesta lepší nastoupiti se mohla, ale běda tomu, kdo řekl by nám toho zjevně a nepokrytě, kdo pověděl by nám, že jinak si vésti musíme, chceme-li pokračovati. Co vše jen napsáno bylo o tom našem "spolkaření." Ale pak — na jedné straně listu psalo se, že ohromný ten počet spolků českých není potěšitelným úkazem a na druhé straně oznamoval se s "pompou a bombastem slavnostní ples" nově založeného a "vlasteneckého" spolku maršálek Radecký. Na jedné straně proklínali se anarchisté zásadně do všech koutů světa a na druhé přinášela se zpráva z jejich schůze, kde řečník ten a ten "výmluvností svou přímo uchvátiti dovedl" atd. Na druhé straně horovalo se pro smír všech Čechů, bez rozdílu vyznání a přesvědčení a na straně třetí láteřili jsme na ty, že opovážili se jako katolíci přistoupiti k místnímu sboru sokolskému, že chtěli také tužit ráme své, jako by byl nauku tělocvičnou Tyrš a Fuegner byli pořídili jen pro několik "patentovaných" Sokolů. Tu kárali jsme z našeho "prestolu" redakční ho, že ten a ten vlastenec nedal na podnik, který jsme v listě fedrovali a tam opět jsme chválili "vlastence", jenž z pohnůtek všelikých dal dolar, neohlížeje se nikterak na ty to jeho pohnůtky. Kdo vyhodil z obyčejných kolejí chvalospěvu, musel být umíněn, aneb z rozmrzelosti na to povšechnou hnilobu, chválil potom také šmahem ať vyskytlo se cokoliv.

Uvedl jsem pouze několik markantnějších případů, jež právě na mysl mi přišly a což, kdyby člověk chtěl zavrhnouti do těch hlubůtek, do kalnějších a stojatých vod. Náprava, změna, musí se státi za každou cenu chceme-li to vůbec někam přivésti, chceme-li něčím býti. Chopme se nože a začněme my novináři a po nás spolky. Neobíjejme pravdy, nebijme pravdu v tvář, pohlédněme se vůkol, prohlédněme si vše jak náleží a se slzou v oku přiznáme, když věci jen trochu věnujeme pozoru — jak po léta balamutili jsme sami sebe, jak mnohý veliká balamutil nás.....

Jaké to máme všechno spolky! Téměř každý hloušek český má nějaký spolek a někde horečka spolková dostoupila již vrchole, výše opravdu závratné. Jest jich tolik, že mnohý občan neví, kterému by měl věnovati síly své. V mnohém městě máme spolků tak veliký počet, že nezbývá času, sledovati jich vnitřní činnost tak, že se většina členů omezí na prosté placení příspěvků peněžitých, aniž by mohla činně se súčastniti života spolkového. Všímá-li si někdo přece vnitřního života, bývá volen úředníkem mnoha spolků a nestačí z jedné schůze choditi do druhé a musí-li se starati o výživu, nezbude mu ani času, ani síly, aby úřady své svědomitě zastával. Leží tedy i ve spolčování samém zárodek drobení sil a vlastní účel spolčovací musí se minouti s výsledkem.

Obyčejně to bývá nový spolek, jenž láká k sdružení. Členové se hlásí k němu, opouštějíce staré prapory spolkové, a účinek toho jest, že starší spolky ochabují ve své činnosti, jsouce za čas pouze jménem svým známy. Obyčejně se to stává spolkům, kde jest zapotřebí opravdové práce, které mají úkol vzdělávací a dobročinný, jež vyžadují členy naprosto obětavé, kteří nehledí na osobní své zájmy, nýbrž uvyklí jsou z ohledů vlastenecký ch přispívati ku společnému vzdělání a k účelům dobročinným.

Tolik o spolcích, o těch druhých našich "vymoženostech" dala by se pískat ještě jiná.

NEBRASKA.

— Po celé Nebrasce panovalo od neděle do čtvrtka dne 24. t. m. počasí krutě studené, jehož krutost byla tím citelnější, jelikož první tři týdny ledna bylo počasí velmi mírné.

— Těl. Jed. Sokol v Crete pořádá maškarní ples v sokolovně své v pondělí dne 5. května. Nejlepším maskám bude uděleno 6 premií. Sokolský ples v Crete jest vždy nejlepším a proto nejvíce navštěvovaným.

— Zavodňovací společnost v North Loup zadává smlouvy na kopaní kanálů a zavodňovacích struh. S prací započne se tak brzo s jara, jaka mile rozmrzne a má být hotov do konce června, což bude na čtvrtého července v North Loup patřičně oslaveno.

— V úterý a ve středu vznikly četné požáry v různých částích státu hlavně následkem kruté zimy a přetopení. V Alexandria byl ve středu poškozen hotel ohněm asi $300. V Grand Island vyhořeli pohrobníci Froyer & Son, ztráta asi $5000. Asi šest mil severně od Beatrice vyhořel příbytek farmera Wallace, čímž tento ztratil $2500. V Lincoln vzniknul požár v saloně Diamond na O st., byl však uhašen, když poškodil jej asi v částce $500. Ve Fremontu vzniknul oheň v cukrářském krámě Gollierové, následkem výbuchu gasolinových kamen; způsobil ztrátu $3000. V Nebraska City vyhořelo obydelní stavení G. W. Butta, ztráta počítá se na $2000.